

LIITE 1: ALUEKESKUSOHJELMAN TOIMINTASUUNNITELMA VUODEKSI 2007**1. Mitkä ovat aluekeskusohjelman strategiset painopisteet ja niitä toteuttavat toimenpidekokonaisuudet sekä asetetut välitavoitteet vuonna 2007 aluekeskusohjelmahakemuksia arvioineen SM:n asiantuntijaryhmän 20.10.2006 esittämä palaute huomioiden?**

SM:n asiantuntijaryhmän arvion mukaisesti Vaasan seutu kuuluu niiden kahdeksan alueen joukkoon, jolla on hyvät edellytykset ohjelman tulokselliseen toimeenpanoon ml. vuoden 2007 toiminnan ja talouden suunnittelu. Asiantuntijaryhmän arvioissa pidettiin hyvänä ohjelman yritysälähtöisyyttä ja suuntausta osaamista välittävien rakenteiden kehittämiseen. Asiantuntijaryhmä toivoi kuitenkin yhteistyöhön ja kumppanuuteen (sosiaaliseen pääomaan) lisäpanostusta sekä yhteistyön laajentamista läheisten aluekeskusten ja alueiden kanssa. Tältä osin ohjelman painotuksia on vielä tarkistettu ja mukaan on liitetty arvioinnin pohjalta osittain uusiakin kehittämiselementtejä. Lisäksi aluekeskusohjelmaan on sisällytetty osaamiskeskusohjelmahakuun sisältyneet digitaalisten sisältöjen kehittäminen OSKE-liitännäisjäsenyys -pilottina.

1. KIBS (Knowledge Intensive Business Services / Osaamisintensiivisten yrityspalveluiden kehittäminen)

Osaamisintensiivisten yrityspalveluyritysten toiminta on voimakkaassa kasvussa, mikä johtuu mm. toimintojen ulkoistamisesta, globalisaatiosta, e-busineksestä ja yritystoiminnan verkostoitumisesta. Vaasan seutu kuuluu maan yritystiheimpiin alueisiin, minkä vuoksi palveluiden kysyntä on suurta. Yritykset edustavat pääasiassa seuraavia aloja:

- teknologiapalvelut/suunnittelu- ja insinööritoimistot
- taloushallinnon palvelut/tili- ja kirjanpito- ja tili- ja kirjanpito- ja tili- ja kirjanpito- ja tili- ja kirjanpito-
- käännös- ja tulkkauspalvelut
- liikkeenjohdon konsultointi
- lakiasiainpalvelut
- ICT-palvelut
- designpalvelut
- mainostoimistopalvelut

Koska valtaosa KIBS -yrityksistä ovat hyvin pieniä, voidaan tiivistetysti esittää näiden yritysten kehittämisen painopisteiksi:

- oman erikoisosaamisen syventäminen
- verkostoituminen; strategiat ja hallinta
- yleinen liiketoimintaosaaminen

Vaasan seudulla on keväällä 2006 valmisteltu aluekeskusohjelman koulutus- ja tutkimustyöryhmän puitteissa laajaa KIBS-kehittämiskokonaisuutta, jossa vuonna 2007 tullaan keskittymään pääasiassa neljään kokonaisuuteen.

1.1. Käännös- ja tulkkauspalveluihin liittyvä kehittämistoiminta

Lähtökohtana ovat seudun vahvat Pohjoismaiset ja kansainväliset siteet sekä Vaasan yliopiston korkeatasoinen kääntäjä- ja tulkkitutkimus. Toiminnan ydin on alan yritysten osaamisen kehittäminen sekä kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen. Vaasan yliopiston kielten professuurit ovat tiiviisti mukana työssä. Keväällä 2006 tehdyn alustavan selvityksen mukaan alan yrityksillä on koulutustarpeita liittyen mm. markkinointiin, liiketoimintaosaamiseen, käännösohjelmien hyödyntämiseen ja alaan liittyvään täydennyskoulutukseen kielikoulutuksen, kieliopin ja kielenhuollon osalta. Samoin työn luonteesta ja toimialan yritysraakenteesta johtuen monilla on mielenkiintoa verkostoitumiseen. Toimialan yritysten kehittämistarpeisiin pohjautuvan tarkemman selvitystyön perusteella valmistellaan muulla rahoituksella toteutettavia koulutushankkeita ja kehittämistoimenpiteitä.

1.2. Contact Center -toiminnan kehittäminen

Vaasan seudulla toimii nykyisellään yli 10 contact center -tyyppistä palveluyritystä. Näiden työllistävä vaikutus on alustavan selvityksen mukaan noin 500 työpaikkaa, joka on merkittävä osuus seudun työmarkkinoilla. Samaten tällä naisvaltaisella alalla on suuri vaikutus työpaikkatarjontaan molemmille sukupuolille työssäkäyntialueella. Alueen vahvuudet toimialalla perustuvat mm. monikielisen työvoiman saatavuuteen ja tiiviillä kytkenäällä oppilaitos- ja opiskelijakenttään. Kehittämistyössä tullaan ensi vaiheessa selvittämään alueen kaikki nykyiset

toimijat, toimialaa kuvaavat tunnusluvut ja yritysten kehittämistarpeet. Tältä pohjalta valmistellaan jatkossa varsinaisia kehittämis- ja koulutushankkeita.

1.3. Ulkoistettuihin taloustoimintoihin liittyvä kehittämistoiminta

Nykyinen ko. toimintojen ulkoistamissuuntaus on kehittämisen lähtökohtana. Vaasan seutu on yksi maamme yritystiheimmistä seuduista. Tavoitteena on kehittää taloustoimintoja tarjoavia yrityksiä aktiivisiksi kumppaneiksi, jotka voivat avustaa yritystä strategisissa kysymyksissä ja oikean strategiavaihtoehdon valinnassa. Kehitystyössä käytetään korkeakoulujen vahvaa kauppatieteellistä osaamista. Toinen kehittämiskokonaisuuteen liittyvä painopiste on yritysten omistajanvaihdoksiin ja mentorointitoimintaan liittyvän palvelujärjestelmän kehittäminen Vaasan seudulla. Tässä juuri kirjanpito- ja tilitoimistoilla on merkittävä rooli, minkä lisäksi Pietarsaaren seudulla kehitettyjä hyviä käytäntöjä mentorointitoiminnassa voidaan siirtää Vaasan seudulle.

1.4. Suunnittelu- ja insinööritoimistoihin liittyvä kehittämistoiminta

Vaasan seudulla suunnittelu- ja insinööritoimistojen toiminta on laajentunut viime vuosina nopeasti alueen vientipainotteisen teollisuuden ulkoistaessa tuotekehitystään ja toimintaansa tukevia kehitysprosesseja. Tällä hetkellä yritysten kasvun suurimpana hidasteena on ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, minkä osalta valmistellaan kehittämistoimenpiteitä yhteistyössä yritysten ja alueen oppilaitosten kanssa. Ensi vaiheessa pyritään järjestämään täydennyskoulutusta mm. alan uusimpien ohjelmistojen ja 3D-tekniikan tehokkaan hyödyntämisen edistämiseksi, minkä lisäksi panostetaan yritysten verkostoitumisen ja liiketoimintaosaamisen edistämiseen. Tärkeää on myös tuotannollisen toiminnan prosessiajattelun ja liiketoimintakulttuurin kehittäminen siten, että osapuolet ymmärtävät suunnittelutyöhön kohdistetun panostuksen merkityksen valmistusprosessin kokonaiskustannuksissa ja -ajankäytössä.

2. Puutaloteollisuuden ja sen alihankintaverkoston kehittäminen

Vaasan seudulla toimii useita keskisuuria talovalmistajia, joilla on merkittävä suora ja välillinen työllistävä vaikutus alueen maaseutuvaltaisissa osissa. Seudun vahvuuksia ovat mm. Ruotsista Suomeen levinneen tilaelementtitalovalmistuksen vahva asema ja suuri puutalojen viennin osuus. Alueella toimii myös merkittäviä hirsirunkoisten talojen valmistajia sekä suuri joukko toimialaan liittyviä alihankintayrityksiä.

Kehittämisanostuksen tavoitteena on löytää uusia ratkaisuja talojen energiankulutuksen hallintaan ja dokumentointiin, sertifiointeihin ja CE-merkintään liittyvät selvitykset, Prefab-ratkaisut, älytalot, alihankintaverkoston kehittäminen, toimenpiteet työvoiman saatavuuden turvaamiseksi, yhteistyö tuotantoteknisissä innovaatioissa sekä tuotesuunnittelun kehittäminen. Jälkimmäisellä on luonnollinen yhteys yllä mainittuihin suunnittelutoimistoihin, minkä lisäksi hyödynnetään seudun energia-alan osaamista. Toimenpidekokonaisuudella on niinkään vahva kytkentä Vaasassa järjestettäviin valtakunnallisiin asuntomessuihin vuonna 2008.

3. Logistiikan kehittäminen

Vaasan seudulla on käynnissä laajoja infrastruktuurihankkeita logistiikan tehostamiseksi. Näitä ovat Vaasan lentoaseman (valtakunnan 4. suurin lentoasema sekä kansainvälisessä matkustajaliikenteessä että rahtiliikenteessä tällä hetkellä) kehittämiseen ja rahtiliikenteeseen liittyvät kehittämis- ja investointihankkeet, Vaasan matkakeskus, Runsorin maaliikennekeskus ja muut merkittävät tiehankkeet. Vaasan radan sähköistäminen etenee keskeisenä infrastruktuurihankkeena, jonka merkitys on tärkeä alueen saavutettavuuden kannalta. Merenkurkun ylittävän laivaliikenteen rahtivolyymit ovat kasvaneet tasaisesti viime vuosina, matkustajaliikenne puolestaan on vakiintunut noin 100 000 henkilöön vuodessa.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta erityisesti rahtiliikenteen kehittäminen on avainasemassa.

Aluekeskusohjelman kautta tuetaan seudulle tärkeiden logistiikkahankkeiden etenemistä mm. tiedonhankinnan, selvitysten ja viestinnällisten toimenpiteiden avulla. Hyvin toimivat logistiset järjestelyt korostuvat tulevaisuudessa yritysten valitessa sijoittumispaikkaansa, minkä vuoksi myös aihepiiriin liittyvän faktaperusteisen viestinnän rooli vahvistuu. Logistiikan kehittämisessä toimitaan laaja-alaisessa yhteistyössä alueen eri organisaatioiden kanssa, minkä lisäksi tavoitteena on laajentaa yhteistyötä Kauhajoen aluekeskusohjelman kanssa. Vuonna 2007 tullaan selvittämään tarkemmin kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet mm. seuraavilla osa-alueilla:

- Vaasan lentoaseman kehittäminen ja lentorahtiin liittyvät järjestelyt
- kuntien hankintatoimeen liittyvä logistiikka
- seudulla toimivien logistiikka-sovellutuksia tarjoavien ICT-alan yritysten kehittämistarpeet
- seudun teollisuuden erikoiskuljetuksia tarjoavien yritysten kehittämistarpeet
- seudulla sijaitsevien lukuisten kansallisesti merkittävien kumipyöräliikenteen operaattoreiden kehittämistarpeet

Selvitysten tarkoituksena on kehittämistarpeiden pohjalta valmistella muulla rahoituksella toteutettavia varsinaisia kehittämis-, investointi- ja koulutushankkeita.

4. Media-alan kehittäminen

Vaasan seudulla on panostettu media-alan kehittämiseen uutena kasvavana toimialana viime vuosina. Media-alan kärkiosaamista on kehitetty järjestelmällisesti mm. kuluneen aluekeskusohjelmakauden aikana. Åbo Akademin MediaCityssä on keskitytty interaktiivisen digi-TV:n formaatti- ja sisältötuotantoon sekä yleisö- ja käytettävyydestä, jossa on saavutettu hyviä tuloksia jopa eurooppalaisella tasolla (ehdokkuus AFDESI-palkinnonsaajaksi Miptv-messujen yhteydessä). Media Cityyn niinkään kytkeytyvän Pohjanmaan Mediakomission toiminta on kehittynyt nopeasti erityisesti vuoden 2006 aikana. Paikallisen tuotantoalustan luominen ja tuotantotoiminnan monipuolinen edistäminen ilman suoraa tuotantotukea on osoittautunut hyväksi toimintatavaksi, jonka ansiosta Vaasan seutu ja Pohjanmaan maakunta on yksi tärkeimpiä tuotantopaikkoja kansallisesti. Vaasan keskeistä asemaa media-alalla vahvistaa myös kansainvälinen luontoelokuvafestivaali Wildlife Vaasa. Kahden vuoden välein järjestettävä tapahtuma on laajentunut voimakkaasti ja tämänvuotiseen (22.-26.11.2006) festivaaliin osallistui 162 filmiä 38 eri maasta. Jatkossa on tarkoitus selvittää edellytykset Pohjanmaan luontoelokuvakeskuksen perustamiseksi Vaasaan, mitä tukee erinomaisesti Merenkurkun saariston nimeäminen Unescon maailmanluonnonperinnöksi.

Vuoden 2007 aikana media-alan kehittäminen jakautuu kahteen osioon seuraavasti:

A. Digitaalisten sisältöjen kehittäminen OSKE-ohjelman liitännäisjäsenyyteen perustuvana pilottitoimintana

MediaCity ja muut Vaasan seudun toimijat kehittävät, testaavat ja tuottavat interaktiivisia sisältöjä digitaalisiin medioihin, kärkituotteina interaktiiviset TV-formaatit eri alustoille sekä yleisö- ja käytettävyydestä. Ensimmäiset tuotteet ovat jo herättäneet kansainvälistä mielenkiintoa ja vuosina 2007-2009 tullaan kehittämään interaktiivista tuotantoalustaa ja sen tukena toimivia verkostoja, tuotekehitysprosesseja sekä järjestelmällistä alan kehityksen seuranta- ja analysointia. Tässä kehitystyössä keskeiset resurssit ovat MediaCityn osaaminen ja testausympäristö täydennettynä kansallisilla ja kansainvälisillä verkostoilla. Päämääränä on saada aikaan jatkuvuutta formaattien myymisessä kansainväliseen levitykseen ja testauspalvelujen kehittämisessä ja myymisessä interaktiivisen sisällön käytettävyydestä.

B. Media-alan horisontaalinen kehittäminen kasvavana toimialana Vaasan seudulla

Digitaaliseen sisällöntuotantoon suuntautuvan kärkiosaamisen lisäksi Vaasan seudulla panostetaan aluekeskusohjelman kautta myös laajemmin media-alan kehittämiseen. Vuonna 2007 näitä painopisteitä ovat mm. seuraavat:

- Pohjanmaan Mediakomission tuloksekkaan toiminnan turvaaminen jatkossa, liittymäpinta kansalliseen AV-keskustoiminnan kehittämiseen
- Wildlife Vaasa -luontoelokuvafestivaalin toiminnan turvaaminen ja kytkentä mahdollisen Pohjanmaan luontoelokuvakeskuksen perustamiseen
- Toimialan kehittämistyön ja yhteistyön tiivistäminen ml. YLE:n ja FST:n toiminta ja alueen yritykset, verkostoitumisen vahvistaminen laajemmin Pohjanmaan alueella.
- Media-alan osalta Vaasan seutu on kansallisesti merkittävä alue myös mainostoimistojen ja erityisesti graafisen alan/painatus toiminnan osalta, jossa myös viennin osuus on suuri. Vuoden 2007 aikana selvitetään printtimedian yritysten kehittämistarpeet ja järjestetään tarpeelliset kehittämistoimenpiteet.

5. Muut seudulliset yhteistyö-, strategia- ja selvityshankkeet sekä verkostoituminen

5.1. Vaasan Tiedepuiston kehittäminen

Vaasan Tiedepuistoa kehitetään osana alueellista innovaatiojärjestelmää. Tiedepuisto on Vaasan korkeakoulukonsortion aluestrategian ykköshanke. Tiedepuiston toimijoita ovat Vaasassa toimivat korkeakoulut sekä innovaatiojärjestelmässä toimivat välittäjäorganisaatiot sekä tutkimuslaitokset. Tiedepuisto tarjoaa tiloja aloittaville yrityksille, palveluita tuottaville yrityksille sekä korkeakoulujen innovaatiojärjestelmän toimijoille ja tutkimusryhmille. Tiedepuisto edistää uusien yritysten syntymistä, rahoitusta ja kehittämistä. Tiedepuisto aktivoi korkeakoulujen henkilökuntaa sekä opiskelijoita osaamisen siirtämiseen elinkeinoelämään sekä uuteen yrittäjyyteen. Tiedepuisto on siis sekä tila (innovaatiotalo, yrityshautomo) että toimintamalli.

Tiedepuistoa kehitetään korkeakoulujen, välittäjäorganisaatioiden sekä kaupungin ja maakunnan yhteistyönä. Korkeakoulut vastaavat yrittäjyyskoulutuksen sekä innovaatioiden edistämisestä sekä tutkimus- ja koulutuspalveluista. Välittäjäorganisaatiot tuovat verkostoon rahoituspalveluita sekä innovaatioiden hyödyntämisen, teknologian ja yritysten kehittämisen asiantuntijapalveluita. Kaupungin ja alueen roolina on

toimitilojen ja infrastruktuurin kehittäminen.

5.2. Venealan yhteistyö Kokkolan-Pietarsaaren seutujen kanssa

Vaasan seutu on jo muutaman viime vuoden aikana osallistunut erillisrahoituksella moniin venealan kehittämistoimenpiteisiin yhdessä Pietarsaaren-Kokkolan seutujen kanssa. Jatkossa yhteistyötä syvennetään ja Vaasan seutu osallistuu toimialan kehittämiseen vahvemmin aluekeskusohjelman kautta osapuolten yhteisen suunnitelman pohjalta. Vaasan seudulla venealan kehittämisen painopisteenä on alueella toimivien venevalmistajien lisäksi erityisesti alaan liittyvän monipuolisen alihankintatoiminnan vahvistaminen ja verkottaminen.

5.3. Metallialan kehittämisverkoston toiminta ja hankevalmistelu Pohjanmaan maakunnan alueella

Pohjanmaan maakunnan alueella on toimittu kuluneella ohjelmakaudella MetNet-verkoston puitteissa yhteistyössä metallialan kehittämistarpeiden kartoituksen ja hankkeiden valmistelun puitteissa. Toiminta on perustunut maakunnan yhteistyöryhmän nimeämien toimialakohtaisten teemaryhmien resursoimiseen, joka on vuoden 2006 loppuun saakka järjestetty maakunnan kehittämisrahalla ja kehitysyhtiöiden kuntavastinrahalla. Ohjelmakauden vaihtuessa on tarpeen turvata yhteistyön jatkuminen maakunnan kattavalla alueella ja koordinaatiotyö on alustavasti sovittu hoidettavaksi VASEKIn taholta. Yhteistyössä ovat alueellisesti mukana sekä Pietarsaaren seutu että Suupohjan rannikkoseutu.

5.4. Vaasan seudun elinkeinostrategian toteuttaminen ja sitä tukevat selvitykset

Vaasan seudulla on kuluneella aluekeskusohjelmakaudella edetty tuntuvasti seudullisen yhteistyön laajenemisen osalta. Alueen kuntien yhteinen kehittämis- ja elinkeinoyhtiö aloitti toimintansa vuoden 2004 alusta, alueelle on laadittu elinkeinopainotteinen seustrategia (Vaasan seudun strategia 2004-2015), aluekeskusohjelman puitteissa on laadittu kuntien palvelustrategia (valmistui lokakuussa 2006) ja Vaasa valmistelee parhaillaan kaupungin elinkeinostrategiaa. Vaasan seudun elinkeinostrategian toteuttaminen ja sitä tukevat selvitykset ovat siten luonteva osa Vaasan seudun aluekeskusohjelman toteuttamista.

Muuta huomioitavaa:

Elinkeinopainotteisten toimenpidekokonaisuuksien valinnassa on kiinnitetty erityistä huomiota mm. seuraaviin näkökohtiin:

- positiivisen työpaikkakehityksen aikaansaaminen molempien sukupuolten osalta
- kehittämistoimien jakautuminen sekä keskustaajungin että maaseutualueiden kannalta tasapainoisella tavalla
- aluekeskusohjelman kautta rahoitettavien toimenpiteiden hyvä synkronointi alueen muuhun kehittämistoimintaan ja työnjakoon eri toimijoiden kesken

Vaasan seutu verkostoituu uudella AKO-kaudella mm. seuraavasti:

- Pietarsaari-Kokkola venealan yhteistyötä laajennetaan
- KIBS-osioon liittyen on valmisteltu yhteistyötä Pietarsaaren, Suupohjan rannikkoseudun, Kauhajoen ja Turun seutujen kanssa
- logistiikan kehittämisen osalta (yritysten sisäinen logistiikka) verkostoidutaan Kauhajoen seudun kanssa
- osallistutaan jatkossakin AKOn viestintäverkoston toimintaan
- Suurten kaupunkiseutujen verkosto/politiikkakokonaisuus

2. Seutu-kokeilun puitteissa toteutettaviksi suunnitellut toimenpidekokonaisuudet vuonna 2007.

-

3. Maakunnan toteuttamissuunnitelmaan sisältyvät aluekeskusohjelman hankkeet.

Pohjanmaan maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2007-2008 on hyväksytty maakuntahallituksessa 30.10.2006. Toteuttamissuunnitelmaan sisältyvät erikseen mainittuina seuraavat hankkeet/kehittämiskokonaisuudet:

1. KIBS (Knowledge Intensive Business Services / Osaamisintensiivisten yrityspalveluiden kehittäminen), s.11
2. Puutaloteollisuuden ja sen alihankintaverkoston kehittäminen, s. 11
3. Logistiikan kehittäminen, s. 9 ja 12
4. Media-alan kehittäminen, s. 8-9 ja 13
5. Vaasan Tiedepuiston kehittäminen, s.8
6. Venealan kehittäminen, s. 12
7. Metallialan kehittämisverkoston toiminta ja hankevalmistelu Pohjanmaan maakunnan alueella, s.8